

Justificació

L'Onze de Setembre de 2012, per primer cop en la història recent de Catalunya, més d'un milió i mig de catalans de totes les edats, sexes, classes socials i orígens geogràfics van sortir al carrer de manera pacífica i esperançada per dir *sí*. Fins ara, qualsevol altra manifestació era per dir *no* a alguna cosa, i cap no havia estat tan transversal. Van dir *sí* al futur, a la voluntat de crear el futur que desitgessin els catalans, triat lliurement des de Catalunya, la qual cosa es va traduir, en les eleccions del 25 de novembre de 2012, en una clara majoria sobiranista. Una majoria que, tanmateix, no amaga una heterogeneïtat d'opcions que, en ple exercici de la democràcia, ens força al diàleg per arribar al consens.

Catalunya, ara com ara tenallada per una possible asfíxia econòmica del sistema, es troba en una cruïlla de camins, a l'inici d'un moment crucial de la seva història en què previsiblement s'establirà el grau de sobirania nacional que els seus ciutadans escullin de manera lliure, pacífica i democràtica, la qual cosa sens dubte marcarà el futur dels seus habitants individualment i també de manera col·lectiva, com a poble. És, per tant, un moment per a reflexions polítiques i identitàries, però sobretot també per a les grans reflexions socials, econòmiques i culturals, les quals han de servir de suport i de bastida al nou escenari social i polític. Aquesta és l'única garantia per establir una sobirania individual i col·lectiva que sigui justa, plena i socialment satisfactòria.

El nou escenari polític que es projecta cap al futur, el d'una Catalunya sobirana, independentment de la forma jurídica que acabi prenent, ens planteja també a nosaltres, membres de la co-

munitat científica i universitària, molts interrogants i nous reptes. La recerca científica i la universitat, uns puntals bàsics de la nostra societat, han de ser presents en els debats i és per això que Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona ha cregut escaient donar forma de llibre a les nostres reflexions.

És en aquest context que neix aquest llibre, amb vocació de servei, i que beu de la mateixa filosofia esperançada i plena d'il·lusió que mou el país. És un llibre que, a través de l'opinió formada i informada d'experts i professionals de l'àmbit universitari i de la recerca científica, pretén generar l'espai de debat necessari en aquests camps, un espai que contribueixi a fonamentar la universitat i la ciència catalanes a través del diàleg i la reflexió, i que, al mateix temps, ajudi a generar opinió dins la societat. És, per dir-ho en altres paraules, un llibre que diu *sí* a la ciència i la universitat, que no busca en cap cas la crítica de polítiques passades, sinó l'opinió i el debat constructiu mirant al futur. Com volem que sigui la universitat catalana? I la recerca científica a Catalunya?

És, per tant, una obra col·lectiva que vol aconseguir la màxima difusió possible. Inclou una introducció que recull l'estat actual de les universitats catalanes i de la recerca científica: recursos humans, materials i econòmics; finançament, mapa universitari i de centres de recerca; posició de les universitats i de la recerca dins el mapa europeu i mundial, etc. I, després, exposa l'opinió crítica, fonamentada i informada, de tretze experts de prestigi reconegut sobre com creuen que ha de ser la universitat catalana i en quins paràmetres s'ha de basar la recerca científica a Catalunya. Les persones a qui s'ha demanat opinió, i que han respost de manera entusiasta, han estat proposades pel seu distingit perfil acadèmic i professional dins el món universitari i de la recerca científica, un perfil que les dota dels coneixements transversals i l'esperit crític necessari per bastir les bases d'aquest diàleg. També s'ha tingut en compte que hi hagués representats d'universitats i centres de recer-

ca, tant públics com privats, de diferents zones del territori català. Per evitar una dispersió excessiva, no s'han inclòs representants de la recerca en ciències humanes i socials; pensem que la importància de les humanitats bé mereix un treball específic equivalent a aquest, de la mateixa manera que també caldria fer-lo en altres àmbits, com per exemple en l'educatiu.

Amb l'objectiu de facilitar la confrontació de les opinions expressades per aquests experts, se'ls va demanar que responguessin de manera crítica a quatre preguntes clau:

1

¿Creus que el mapa universitari actual i el nombre d'estudiants i professors són adequats per a un país de les dimensions humanes i amb la projecció internacional de Catalunya? ¿Faries alguna proposta concreta i realista per millorar el sistema universitari actual?

2

¿Quin paper dones a la investigació científica en la configuració econòmica i social de Catalunya? ¿Creus que des de l'acció de govern s'haurien de prioritzar determinades línies de recerca o tipus de model científic, públic o privat? I, si és així, quines creus que haurien de ser aquestes prioritats?

3

¿Creus que el mapa de centres de recerca i el nombre d'investigadors actuals són adequats per a un país de les dimensions i amb la projecció internacional de Catalunya? ¿Faries alguna proposta concreta i realista per millorar el sistema de recerca actual, i molt especialment la transferència de tecnologia entre el sector públic i el privat, i entre la recerca bàsica i el teixit econòmic del país?

4

¿Quins són els nostres reptes de futur en la recerca científica i en la universitat?

Finalment, a la cloenda es recullen els diversos temes abordats per les persones que han contribuït a fer possible aquest llibre, sense valoracions ni categoritzacions que poguessin distorsionar el seu discurs ni el debat que, necessàriament, neix de la confrontació d'aquestes opinions diverses. Esperem que aquest treball fomenti el debat social sobre universitats i recerca en la construcció nacional de Catalunya.

Dr. DAVID BUENO I TORRENS
Professor i investigador de Genètica
de la Universitat de Barcelona,
i divulgador científic
Editor de l'obra
Barcelona, desembre de 2012